

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:	Felvétel szerkesztő:	Főmunkatárs:	Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
Égész évre 4 frt	Fehér János.	Révész Lajos.	Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt, ezentúl minden megkezdett száz szónál 60 kralt több.
Fel évre 2	Kiadótulajdonos: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Hesler ügyvédek és a Magyar Távir. Iroda” hirtelési irodája Budapest, Grassanostra 1. szám.
Negyed évre 1	A lap szemlély részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és elzárások a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők és		

Közgyűlés után.

A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület közgyűlésének ünnepélyes napjai lezajlottak, a vendégek otthon édes szeretleik ölelése karjai közt kipihenték fáradaimaikat és a turóc-i vendégszeretnek fázást napjait. A diadal- kapok és oszlopok eltűntek, a zászlók bevonattak, — szóval nálunk is csendes már minden.

A fővárosi lapok reprodukálták az ünnepek sorrendjét s a tárgyalás eredményét, ennél fogva ezekkel nem foglalkozunk, csupán azon tapasztalatainkat és óhajainkat fejezzük ki ezutal, a melyeket az ünnepek lefolyása alkalmával magunknak szereztünk.

Mindenekelőtt előre kell bocsátanunk, hogy az egyesületnek — fennállása óta — még egyszer sem volt oly imponzans közgyűlése, mint az ideit. Voltak köztük grófok, bárók, főispánok, cs. és kir. kamarások, alispánok, képviselők, tudósok, hivatalnokok, tanítók s egyszerű gazdák: szóval a társadalom mindenféle rétege képviselve volt egész a falusi tót földbir- tokosig. És éppen a vendégek túlságosan nagy száma miatt sokan nem vehettek részt a közgyűlésen. Lehet mondani, hogy a vendégek egyharmada nem fért be az állami iskola tornatermébe. Ezek aztán a várost tekintették meg. Érdekes volt látni, midőn a zólyom- megyei tót gazda kezét fogott az érsekújvári magyar gazdával s a legszívélyesebb barátság- ot mutatva egymásnak, végig jártak Turóc- Szt.-Márton utcáit.

Turóc-Szent-Márton lakói közül sokan részint a felébredt antipáthia folytán, részint a tót vezérektől való félelmükben nem mutatkoztak az utcákon. Szegény boldogtalanok! azt hitték, hogy ellenségeik vannak itt. Pedig csak az ő természetes rokonai, testvé- reik jöttek ide, hogy megmutassák, hogy az a szerencsétlen s mesterségesen, nagy erővel táplált pánszláv eszme csak odáig hat, a med- dig a vezérek megriasztása terjed; hogy meg- mutassák, hogy a pánszláv eszmeinek a terje- dése olyan, mint a vízbe dobott kődarabnak, a körgyűrű, vagyis: legerősebb a központban,

s attól kiindulva mindinkább gyengül, míg végre egészen elenyésczik.

Örvendünk, hogy ezen invázió — így nevezik a közgyűlésre megjelent sokadalmat a hatalmuk magyagában dédelgő pánszláv korifeusok — megtörtént. Sokat várunk ezen közgyűléstől, mert a kifejtett eszmecseréből erőt és kitartást merítettünk a jövőre nézve. Megértettük, hogy elérkezett ideje az erélye- sebb összműködésnek ugy társadalmi téren, mint a magyar kormány frészéről. Hiszünk, hogy az alszenteskedők valamelyes mérték- ben megrokknyódtak, azért viccelődnek, kicsiny- lőleg nyilatkozván a résztvevőkről.

A pánszlávok taktikája most az, hogy kicsinylő nyilatkozataikkal úgy tüntessék fel olvasóik előtt a közgyűlésen részt vett előke- ségeinket, mintha azok ő hozzájuk képest valóságos pigmeonok volnának. Pedig talán, ha önértetek, szerények tudnának lenni, belátnák, hogy ők, azok saraunk megoldásá- hoz sem lehetnének hivatva.

Nekünk az most már mindegy, miként kicsinylik a közgyűlés morális súlyát. Mi tud- juk, mit kell tennünk és valószínűleg nem mi leszünk a leggyőzöttek. Mi ezt a hozzánk nem méltó harcot le fogjuk küzdeni szellemi erőnk- kel, s óriási túlsúlyunkkal, — ha kell.

De mi a maról holnapra szóló vívmá- nyokkal nem elégedünk meg. Mi óhajjuk, hogy a siker mindenkorra biztosíva legyen. Ehhez pedig az kívánatik, hogy Turóc vármegye magyar hazafias közönségének minél gyakrab- ban nyújtsák alkalm, más megyebeli, ha- sonló érzelmű honfitársaival érintkezni.

Ezen érintkezés csak erősíteni fogja időn- ként lankadó lelkesültségünket és kitartásunkat.

Ezen kívánságunk megvalósításához a kö- vetkezők lennének szükségesek:

Miután Turóc vármegye s különösen Turóc-Szt.- Márton tényleg erősen van oly elemekkel telve, melyek a magyar állam magasztos eszméjének ellenségei, tehát egyike hazánk legveszélyeztetettebb pontjainak, indítson a F. M. K. E. országos mozgalom az iránt, hogy hazánk sok száz meg száz kulturális és haza- fias egyesülete, a magánintézetek s tarsulatok még aldozatok aran is, ne mindig Budapesten, hanem neha- na a mostani közgyűlés helyén, illetve Turóc vár- megjében, elenben a hegysek rengetegeiben ki- tört égi habórú a végeitelt közeledést juttatja az ott ragadt emberek eszébe. A szászorsosan visszhangzó dörgés, a gyökerestől kicsavart százasod fák recsegése és a gátat nem ismerő hegyi patakak zúgása sóbal- vanynya változtatja az embert, a ki ezen mervességében nem képes az Isten intó esodái felett elmékedni.

Megfoghatatlan azonban, hogy a teremtő Isten haragja által megkímélt halandó ribken terítették meg. A veszedelem elmúltával az ember legtöbbszörre meg- marad megrogzított gonosz szándékának keresztül vitele mellett. Így történt a fobószúti tatarokkal is. Ahg kezdett a hajnal hasadni, az utócsapatokká megerő- södött vad horda újra megkezdte a magaslatoz meg- vivását. Ez alkalommal bebizonyult, hogy a tatarok nemcsak kitünő lovasok, hanem kitartó hegyászok is voltak. Lovaiukat a Garam völgyében hagyva, gyalog indultak a magaslatoz bevételehez, a mi nem kevés emberéletbe került, mert a Liptómegegyi határoló ma- gaslatokról legördített szkiatörödek veres utakat törtek a tatarok sorában. Boris emberei is vitézül álltak helyükre, mégis a túlszámban levő tatarok erejének ellen nem állhattak, nehogy megkerültsék, elhagyta helyét és visszavonult a Ploszka-ra.

Mialatt Boris a Ploszkan állást foglalni iparkodott, azalatt a tatarok atkeltek Suroecen s lehatóivan Revuca völgyébe, ott a falvak felgyújtogatásán töltötték boszú- jókat; majd innen tovább haladva, megtámadtak Boris újabb állását s öt innen rövid idő alatt ismét elűzték. Boris ezután IV. Béla király menekülési utjának utolsó megvédelmezhető pontjára, a veres hegygerincre szállt le.

Boris a hegygerinc közepén állott meg harcpekcs 500 emberével s ez volt utolsó hadi tenye is. Ugyanis

megye különböző községeiben tarták közgyűléseiket Mondjon le a magasztos cél előmozdítása érdekében a hazafias közönség a rendesen Budapesten tartatni szokott közgyűlések és értekezletek befejezte után a tagjai váro s kinalköz kényelmes lakasról, kitünő konyharól, a szantalan szörakozásról, s elégedjek meg egy szegény vidék, szerény vendéglőjének fogya- tekos berendezésű szobájával, egyszerű, sőt ta'án rossz ételleivel; szörakozkékppen pedig elégedjek a nép köze s szellemi fölényével igyekezék a hazafias ér- zelmeket terjesztani, az össztartozas eszméjét erősí- teni s így a lelketlen izgatók munkáját megbénítani.

Ha előként tudtak sátrák alatt tanyázni, sza- bad ég alatt tanácskozni, miért ne tudná a mostani nemzedék is, a hazaért, kényelmét s szokott kedve- leseit néhány napra feláldozni?

A magas arisztokratia pedig sok és drága szóra- kozásai mellett vegye fel azok közre nemes sportkét a magyar állam ezen vesélyeztetett pontjának vis- zashadótását s Rakoci korabeli ősei példáját felidézve, anyagi és szellemi erejével szerezen úgy mint ak- kor, most is érvényt a magyar állam követelményének. Gyakorlatilag alkalmazva és tekintetbe véve, hogy Turócmegeye számos, éppen oly regényes s kies fekvésű helylyel dicsekedhetik, mint például a dédelge- tett Szepesmege, fordítsa a gazdag fönmesség, a pénzvilág, és a szellemi arisztokratia figyelmét ezen vármegyére, építsen annak számos kies pontjain, pél- dául a gyönyörű Stubnyafürdő környékén mennél több nyaralót, s azután igyekezzék gyűhelyeit ide áteni, birtokokat itt vásárolni, s azok kezelését kipróbált hazafias tisztviselők kezére bízni, kikben meg van az ambíció, hogy szorosán hivatalos kötelességeik mel- lett a magyarosodás ügyének is szentelnek időt. In- dítsa az egyesület egyáltalán minél szélesebb kör- ben mozgalmat az iránt, hogy Stubnyafürdő az in- telligens közönség által minél számosabban látogat- tassék s mintegy fohadiszállásul használtatva, innen a mege minden tákjele fele kirándulások eszközl- tessenek, különösen pedig Turóc-Szt.-Márton intéző elárasztassék.

Az így komoly következetességgel megindított s kitartással fenntartott mozgalomnak és munkássá- gának kell, hogy legyen sikere, mar csak azért is, mert a gazdaság ide özönlése által ezen szegény vidék is emelkedne jöletben, a mi ismét nagyot lendítene az egyesület céljain, mert hiába, az ehezőt egy karéj kenyér- rel inkább lehet meggyözni, mint egy méteres diktióval.

E szép vármegye hazafias közönsége és régi birtokos osztálya pedig ebréden föl aléltagságból, fog- jon kezét az egyesülettel s azzal karöltve vegye fel bátran a harcot a hazafiatlan elemekkel s bizonyítsa be mindenek előtt tömeges bejelésével az egyesületbe, hogy Turócmegeye nem vesélyeztetett pontja, hanem erős bástyája e hazának, mely bástyát sem kül-, sem belerönség nem tud bevenni.

barmennyire osztottak is a halált embereink a tatarok fejére, mégis a tiszszere nagyobb erővel szemben erők megtört és midőn Boris egy ellenséges nyil által találva öszzerogyott, s a bard kiesett hatalmas kezéből, általános futásnak eredtek a Borisov nevű hegy felé. A kétésgbe esés óriási volt, kiki a saját menekü- léseére gondolt. Egyszerre azonban hatalmas hadi kürt harsogása üt meg füluiket a Borisov hegy egyik lejtő- ről. A kürt szavának hallatára a ruvaiak emberekk megállanak, felveszik újra a harcot s néhány perc múl- tavál azt veszik észre, a mint a Borisov éjszakai lejtőjét takaró bükkösből Herchuid és Pal kapitányok kibon- takoznak 300 foból álló, jól fegyelmzett gyalogos csapatjukkal. A kapitányok messziről látták a veres túsót, s gyors menetemben közeledtek a szorongatott lipotiai segítségére. Keson érkeztek a harc színterére, de régóta vagnak a tatarokkal való megütkezésre. Midőn tehát elhangzott a rohanásra intó kürtzés, a vitéz túrociak „Jezus segits!” kiáltással a tatarokra ütöttek.

A roham felettle heves volt, melynek a tatarok elősi sorbeli emberei ellent allani nem voltak képesek. Oriás zavar allott be a túrociak váratlan meg- jelése következtében, melyet hatalmas növés s a dar- dák és buzogonyok dögése, a kardok csattanása s az elesettek halálhülysége. E zavar közepett a ruvaiak emberekk felémelték birajukat, s a csatárólól a Borisov felé viték. Boris meg itt, midőn emberei a hegy alja- hoz érkeztek vele. Itt Boris ciháló hangon kérte baj- tarsait, hogy vizek fel ezen hegyre, hogy onnan láthassa a mieink győzelmét s imadkozhassek a Min- denhatóhoz fegyvereink győzedelme felett.

A holdkóli vezér szavait teljesíték honfiai s mintegy 12 óra letehtett, midőn a hegytetőre felviték, honnan

T Á R C A.

Vendégföld, vagy IV. Béla királynak Turóc vármegyében való időzése.

Ira: ZÁTHURECZKY IMRE.

(A «Felv. Híradó» eredeti tárcája.)

Megszakadt elbeszélésem fonalának felvétele cél- jából, vissza kell vezetnem a szives olvasót a stureci magaslatozok elfoglalva tartó Borisoz.

A Borisav való találkozás után IV. Béla király még a Ploszka nevű hegyen sem kelt át, midőn a Garam völgyéből előnyomult uidozó tatar sereg, a Liptómegegy határához vezető valamennyi teljártót ele- pte. Az uidozó sereg mögött nagygyógy iparkodott a zuhatagok mentén s a sürű erdővel borított hegyaga- zatokon lefelé és meg az nap megütökzik vala Boris csapatával, ha ugyanazon órában, midőn a király a Ploszka havason imáját az egek hatalmas urához emelonda, a természet nem szegődik a szorongatott király s nepe segítségére. Ugyanis a nevezett órában villámlással és zaporesóvel kísért oly rettenetes orkán keletkezett a tatarok feje felett, hogy előnyomulásuk teljesen lehet- telenné vált. A mäsaznyai súlyú köveket magával ragadó vízár s a zivatár által kidöntött óriási fátörsek, tö- vábbá a feleleg egymást erő mennykövek, a tatarok sorában oly hatalmas pusztítást végez, hogy a tatarok az napra kénytelenek voltak utjokat meg- szakítani.

Olvassuk sokszor, hogy a tenger háborgása meg a legelvetemedettebb istentagadót is megtanítja az Isten

A millenium ünnepe egyre-másra veti fel a különféle eszméket, s igen szép és dicső, hogy egyebek közt több monumentális épületet akarunk emelni, valamint szobrokat is; — ez azonban szerény meggyőződésem szerint — mindezeknél szebb és maradóbb emlékoszlopnak tartanám azt, ha az államiságunk fáján alattomosan rágo fergét itt megölve, a milleniumig annyira tudnánk haladni, hogy akkor e vármegye lakója egytől-egyik osztatlan lelkesedéssel és meggyőződéssel kiáltana az akkor Budapesten udvartartandó Felsőleg Urunk és Királyunk felé:

„Éljen szép magyar hazánk,
Éljen dicső jó Királyunk!”

A közgyűlésen jelen volt előkelőbb tagok ezek: Justh Kálmán főispán, elnök; Thuróczi Vilmos nyitrai főispán, gr. Csáky Gyula székesi főispán, br. Roszner Ervin barsi főispán, gr. Degenfeld Lajos nógrádi főispán, Szirmosy György árvaai főispán, Szalavszky Gyula trencsényi főispán, Crausz István nyitrai alispán, Baross Jusztin trencsényi alispán, Scitovszky János nógrádi alispán, Beniczky Kálmán turóczi alispán, Lestyanzky Sándor honti alispán, Domaby Vilmos barsi alispán, Csipkay Károly zólyomi alispán, Zmertych Ivan. Amon Ede, Sipeky Sándor, dr. Smialovszky Valer, dr. Pulszky Ágost, Lehotzky Vilmos, dr. Radvanszky György és Farbakj István országgyűlési képviselők, Bartakovics Ágoston, Bartakovics Arpad, Rakovszky Ferenc és Iwanka Oszkár, cs. és kir. kamarások, Iwanka Zsigmond nagybirtokos, Plachy Bertalan és Szüllő Geza kir. tanácsosok, Libertini Gusztáv és Füzly kir. tanfelügyelők, Chabada József polgármester, Majtheny István nyug. főispán, Hülli József miniszter, tanácsos, gr. Forgách Antal, br. Révay Gyula, gr. Zay Albert országgyűlési képviselő, gr. Zay Miklós, Simon Béla kir. tanácsos, dr. Ruffly Pál barsi, Bangya Gusztáv trencsényi és Barényi Ferenc trencsényi főjegyzők, Jeszenszky Kovács, dr. Ring Mór, Schiller Antal és Szalavszky Pál kir. közjegyzők.

Lapszemle.

A Nádoriné Noviny szept. 14-én kelt számában »Invasio utan« cím alatt következőkkel traktálja türelmes olvasóit:

»Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus« ezen latin közmondás talán sohasem illet eddig, a mióta a világ fűnáll, valamely dolgokra oly találatlan, mint a »Femka«-nak annyi zajjal s larmával előkészített ez évi közgyűlése.

Parturiunt montes — tényleg, igenis: az erdők a szűlesre munkáltak, s a midőn vetétre szűltek, hát nascitur ridiculus mus; — nevetésges eger szűleteti, igen nevetésges egész a megpukkadásig.

Bűnbánatot tesznek s körjük tisztelt olvasóink bocsánattal azért, hogy mi is hirdettük ezen születendő óriást, s hogy ma helyette csak nevetésges egerecskét mutathatunk. De Isten a tanúk, hogy nem mi vagyunk ennek okai. Hisz hetek óta azt olvastuk a különféle lapokban, Nemzetben, Egyetértésben s Journalokban, hogy Martonba, a »Femka« gyűlésére hét főispán, tizenegy alispán, s a különféle királyi, titkos, miniszteri s így tovább tanácsosok, titkárok, törvényészek és arvaszeiki cinökök, tanfelügyelők, erdő- s bányafelügyelők, képviselők, nagybirtokosok, papok, tanítók, polgárok s földmivelők seregei fognak menni. A nyitrai tanfelügyelő meg — úgy mond — pláne »száz« tanítóval jön. Ersejkujár pedig száztíz deputátot meneszt majd, Vag-Sellye ötven földmivelőt küld. A külön vonatok mindenfelé készen állottak, hogy fölvegyék s mérsékelt áron Martonba szállítsák ama óriási tömegeket stb. stb.

Mi persze tudjuk, hogy mily hitelt adjunk a lapok s zsurنالok híreinek, de annyira larmára és zaj hallatására csak el kellett hinniük, hogy valahogy mégis csak össze fognak csúfolni. No, bánjuk könyvelmőségünket s töredelmesen javítjuk ki önmagunkat, hogy volt ugyan »mobilisáció«, de a mobilisált tömegek nagyobbrészt odahaza maradtak, s a

jól lehetett látni a veres hegygerincen javában folyt tusat. A turóciai mar igazodni kezdettek, s Boris kétségbe esve tekintett az ég felé. Ekkor tüntek fel szemébe a tavólból érkező ama fényugarak, melyek az előre haladó templárius vitézek sisakjai által verődtek szét. Boris e látványra nyugodtan hanyatlik társai karjaiba s kilehelte lelkét.

A templáriusok rendjét a keresztés hadjáratokban érdemeket szerzett lovagok alapították. E rend hazánkban is nagy birtokokat kapott. Így került birtokukba a XIII. században a Lykavka nevéü birtoknagya II. Andrá magyar király megerősítette őket. A var mellett templomot is építteték Lykavka birtokosai s igh nevü hegyen állott.

IV. Béla király idejében a lykavkai templáriusok mestere s a rendnek priorja »Urias« nevü lovag volt. Urias a revucának segélykeresére, a Rozsahegy mellett összpontosult líptói hadak ellen, Zólyomvármegye határa felé sietett. Utjában Revuca közegében találkozott először a tatarok előőrseivel, s ezek elűzése után seregének nagyobb részével a Boris üldöző tatarok után indult. Nem tartott sokáig a hegymasszáshoz szokott vitézeknek, midőn felérték a hegytetőre, honnan jól kivehették a veres hegygerincen végbé menő heves küzdelmet. Majd innen gyorsított menetben haladtak a tatarok haladásához, kiket habba tamadja meg, rop-pant mérszárlast vittek véghez azok soraiban.

kik eljöttek, azok — szemben a világga eresztett hírekkél s larmákkal — csak annyian voltak, mint ama garasos malac: 350-en; — no, hozzászámítunk nekik még egy száztíz küldöttéget, mondjuk a bukovinai csángó magyarok részéről — hadd lettek legyen hát 450-en.

Igaz ugyan, hogy nem mindig függ minden a katonák s a generalisok számától, de az anyag jószágától s alkalmasságától. De mit látunk e tekintetben is? Bizony gyöngé, nagyon gyöngé anyagot. Látunk ugyan komolyabb, hígadtabb, értelmes, seriósos férfiakat is, de ezek, bizony isten, kevesek voltak, úgy hogy minden komolyabb szavuk elveszett a zabolalton »hivatálból való hazafias« vad larmájában. Hogyha a világ szájhöködéssel s larmával igazgatnánk: akkor ma komolyan erősebb bástyákról s eszközökről kellene gondolkoznunk a tót nyelv s nemzetiség megvédése szempontjából.

Minden, a mit ezen invazió ideje alatt megfigyeltünk s láttunk, — s figyeltük ezt bizony nyugalmunk, minden igazgatóság nélkül — azt a benyomást tette ránk, hogy az tulajdonképen nem is volt komoly, seriósos tanácskozás, hanem csak üres szalma esepelése a fraziszták s a magyar hazafias arlejtőzőknek. Ki volt ott használja minden csüfölkés a »pánzlavok« és lelkelten igazgatókra, s azután erős, tapsot keltő szavak, kezdve a haduról és Lehelkürtől egész a legujabb »magyar állameszmeig«. S ezen tanácskozás magához méltó garnitúrát talált a vendéglőkben s korezmakban való étel s ital utáni lótas-futásban. A rendező urak, előlük az alispán ural, felaggattak csecebecseket az állomásra; felállítottak felhőgözött fakat az állomástól kezdve egész az állami iskoláig; fellállított a városi előjárások protestálására dacára »ünnepélyes« kaput »Isten hozott« felirattal; kintűztek a hivatalnokok s zsidók lakásaira zaszilókat — a hol a hazúr meg nem engedte bérlojenek a háztetőre, ott kintűztek az ablakból, s ha mindjárt az udvarba is, a szemétdomb ekesítésére; s aztán lefedték, almodván Isten tudja mily érdemekről s borostyánokról. Elfelédtek a szegények, hogy az ember, nevezetesen a hazafi, nem él csupán csecebecsekből s magyar hazafias szavakból, hanem hogy enni és inni is akar, sőt még többet és jobban, mint más kisebb hazafi, vagy éppen pánzlav. Mint olyan emberek, a kiknek van szívük, ezérzik s száznak a mag ártaletatlanságát s szerencsétlenségébe esett ellenséggel szemben, igazán megszántak az ehézőket és szomjúzókat s a »Dome«-ba ajánlottuk őket, a mely aztan egész Marton »legérdekesebb« tárgya lón. S hálásak lettek iranyunkban, megnezték a »Domat«, a museumot, könyvtart is, kezdőzködtek elvezítványaink felől, egyeket át is érkezendytek, beszéltek töl, s bizony jól, sőt a jó Isten maga tudja, mi minden történt volna este, mi vált volna belőlük, ha őket már 2 órákor el nem viszik.

Szóval: láttuk őket, legnagyobb részt vérünk s csontunkból valókat, és sajátjuk őket.

Be nem felehetjük ezen biralatunkat a nélkül, hogy véleményünket ne nyilvánítsuk a mi derek keresztény-polgárságunk minden tekintetben büszke, illő, öntudatos viselkedéséről. Büszkén s örömtől duzzadó szívvél neztünk reá s figyeltük az öntudatos viselkedés minden, akár ottthon, akár az utcán, akár a nyilvános helyiségekben való nyilvánulásaira. Figyelmeztetés, agítáció nélkül, önmagára hagyva áterezte feladatát a latogatás s napján. Büszkék vagyunk polgárságunkra, köszönetet mondunk neki öszinte, forró tót szívünk melyéből. Gratulálunk neki, de gratulálunk önmagunknak is, hogy ily büszke s öntudatos polgárságunk vagyon.

Ennyi gyerekes letecségre kevés a mondanivalónk. Mert, hogy valaki virtuózitásnak tartja azt, ha a valódi, igaz tényállásokat nem is efferditve, de egyenesen elhamisítva, igaztalan módon tarja olvasói elé, az manapság még nevetésgérgya sem lehet. Ennyi sületlenséget, koholmányt, vakmerő efferditést azonban alig lehet olvasni másutt. A ki a F. M. K. E. szept.

A két oldalról itezett tamadásnak a tatarok nem tudtak tovább ellentállani s majdnem valamennyien a veres hegygerincen letek haláltak. A monda szerint a »Veres hegy« (Cerveni grúň) gerince ez idő óta viseli nevét s a beszivargott sok vertől lett közeve veres színű. Zaporesók alkalmainál a lefutó víz úgy a lubochnai, mint a nepcái patak vizét veresse szokta festeni s a babonas köznép még manapság is azt hiszi, hogy a víz veres szine az cseszt ösök vértől van, s meglejensére keresztet vet magára. E jelenségből különben a vidék lakói természetien esztendőt, dögvészt, háborút s más rosszat szoktak jövedőlni.

A csatanak szerencsés lezajlása után az életben maradt turóczi és líptói vitézek, egymás nyakába borulva csókolóztak. Legalább a rege azt tartja, hogy a völgynek ezen neve: Lubochna, a csókolózást kifejező »lubit« szóból származik.

Egyébiránt ezen szó: »lubye«, a tésztest é kifejezi, s biztosíthatok mindenki, a ki a csatától általam megjelölt havasi régiókat felkeresi, hogy tészteszt megnyerik.

A nép képzelte még azon völgynek is nevet adott, melynek hegycsúcsán a most leirt utközetet megelőző éjjel a király virrasztott. A virrasztás értelmeit ugyanis ezen tót szó: »nepsai« fejezi ki s ettől a szótól kapta a völgy »Nepsai« nevét, a melynek bejáratalan aztan később egy hasonlevő, most is viragzó közseg épült.

(Folyt. következik.)

12-en T.-Szt.-Mártonban megtartott impozáns közgyűlését látta és szeméin halog nem volt s nagyot nem hallott, az a józan észszel ilyesmit nem állíthat. Hogy azonban a johaniszemű olvasó ily badarságoknak hitelt ad, ez az egész eljárásban a sajatsajogs dolog. S éppen az ilyen infamis hazugságok győzhetnek meg a Nar. Noviny olvasóit, mennyit ér e lap a tisztá igazság szempontjából. Indokolt tehát amaz óhaj, mely illetékes helyről jön, s nem kevesebbet fogad magában, minthogy Turóc-Szt.-Mártonban egy magyar hazafias irányú tót lap jelenjék meg, mely hivatva lesz a függőnők felbellebeni.

Van-e boldogság?

— Bölcséleti elmélkedés. —

A »boldogság« szóra gunyosoly vonul el sokan, akik ajszám alommal tekintenek az azt hirdetőre mint olyanra, ki elérhetetlen után kapkod és hirdeti azt, a mi nincs.

Mert a boldogsághoz az állandóság a szükséges kellék; már pedig minden a szükségesség és az erő kerülhetetlen törvénye szerint mozog. Az erő rombol (bar ugyanakkor épít is), a szükségesség pedig kényserít hatalmának alvetni magunkat s így az állandóság nem létezhetik, mert folytonos a változás. Az ember sem ugyanaz, am volt egy hó, egy év előtt, mert az anyagcsere átalakítja. »Az ember azt, a mit megésszik« — mondja Vogt. Ekként hogyan lehetne benne valami állandó, ha az őt alkotó elem maga a folytonos változás.

A materialista így gondolkodik, ki elvéhez híven következetesen tagadja a boldogságot és csak annyit ösmer el, hogy létezik bizonyos mulekény kellemes vagy jó állapot az emberben, melyet a kedvező anyagi viszonyok vagy a véletlen összejátszása idézhetnek elő. A folytonos változás tudata vezette az idealistát is arra, hogy a materialistával együtt tagadja a boldogság létezését a földön; de a kebleben folytonosan élő és kioltathatlan vagy ösztöndüze ismét a boldogság keresésére s melyet mivel sem maga körül, sem a természetben nem talált, önmagán és a természetben kívül — egy tökéletesebb világba helyezte azt át.

Vannak tehát, kik tagadják a boldogság létezését és vannak, kik tagadják annak elérhetését itt a földön; de föltalálhatónak hiszik a földön túl. Amazok materialisták, ezek idealisták. Mindkét gondolkodás bir alappal; de mindkettő következtetése téves; mert megelégedtek a következtetéselőidőz alapról és csak úgy ugrottak át az eredményre. Mar pedig: »Natura non agit per saltam« (a természetben nincs ugrás). Mindkettő a természetből indult ki és ez helyes; de a materialista szemléle a természet változóságát, azt bevette önmagába, tagadva az állandóságot; holott ő szemléli a folytonos változást, ő iteli azt folytonosan változóknak és itelele a változról mégis állandó. Ez nála ugrás és ellenmondás. Azt állítja, hogy örökös a változás; de ha a változás és benne egyenest magában, ki a változást örökösnek, tehát állandónak iteli. S így a materialista önmagának mond ellent, midőn tagadja az állandóságot.

A természetből indult ki az idealista is; fajdalommal nézi a lét és nemlet harcát; keserűséggel tölti el őt annak látása, hogy alig ered valami, mar is enyészetnek indul s tapasztalván a mulandóságot; az állandó egy földöntül világban keresi; pedig az állandó először is önmagában, azután a természetben is föltalálhatja.

De tekintsük az állandóságot a természetben! Azt mondják, hogy minden az eredés és enyészés változása és ez igaz. Az eredésből lesz enyészés és az enyészetből ismét új eredés tamad, tehát létezik az eredés és létezik az enyészés, de a lét örök; ezt senki kétségbe nem vonhatja; a mi pedig örök, az állandó is; van tehát a természetben állandóság.

Tekintsük az állandóságot az emberben. Az állandóság az embernél a lélekozozonosság nyilatkozik. Ugyanis a lélek fejleszti, föntartja és alakítja ki magát a gyermek, férfi és akkorban, mert ha nem ugyanaz volna, akkor az agg nem emlékezhethet vissza gyermek- és férfikorára. Ez bizonyítja a lélek szellemiségét is. Az állandóság jegye tehát a lélekben a priori és posteriori létezik, csakhogy mint minden fejleszteni és önmagából kell előhozni az embernek. Fokozkenti öntudatos fejlesztés által jut a lélek arra a magaslatra, a hol már nem a tárgyak, tünemények és viszonyok uralkodnak felette, hanem legyőzve a külbéhatásokat, ő uralkodik azok fölött. Itt a lélek önmagával teljesen megegyező, nyilvánuló jegye az állandóság; fölismerhető tulajdonsága a harboríthatlan kedély, az ész és szív, a gondolat és az erzés egysege; a kebelnyugalom; ez a legfőbb jó, melynek alapja minden emberben meg van, és melynek elérésére törekedni minden embernek erkölcsi kötelessége.

A boldogságot tehát minden ember föllelheti saját magában, melynek lenyége az ész és szív nyugalma, a kedély tisztasága, azaz a lélekek állandó nyugodt volta.

Van tehát boldogság a földön is és túl is!

HIREINK.

— A turóczi magyar ünnepeszek. A kozmívelődési egyes let tagjai közül 11-en mintegy 250-en érkeztek a délutáni vonatokkal Stubbyafurdó. Az állomástól a földig vezető út lobogókkal és szép diadalkapuvál volt díszítve. A Budapest felől jött vendégeket Zor-

közy Tivadar főszolgabíró fogadta üdvözölve beszédrel; a fogadtatást Rosner Ervin báró honi főispán köszönte meg. A Rutka felől érkezett vendégek pedig Rakovszky Ivan, a turócmegei választmány elnöke fogadta; beszédére az egyesület úgy vélekedett, hogy Krausz István választott. Valázbán biztosította a turócmegei hazafiakat, hogy az egyesület elég figyelemmel kísérni működésüket s a központ támogatására mindenkor szándékosak. A megérkezett vendégek este 6 órakor a kóház nagytérmebe gyűltek össze az igazgató választmány elnökeket meghallgatása végett. Az előérteket szepen készítte elő a közgyűlés tárgyszorátat ug, hogy a közgyűlésen vissza kérdések alkemeltek fel. 12-en 1/10 órakor különvotrak útek a vendégek s 10 órakor megérkeztek Turóc-Szt.-Mártonba; majd néhány perc múlva megérkezett az Érsekújvárból indult különvotrak is. A vendégek sokasága, a midőn egyszerre megindultak az új iskolai épület felé, a szó szoros értelmében impozáns és lélekemelő látványt nyújtott. Az iskola bejáratánál Szülő Géza kir. tanácsos és turócmegei tanfelügyelő fogadta az érkezöket. Beszédében — testvéreknek szólítva a vendégeket — szép képet tárta fel a múltnak és a jelennek. A régi idökben — úgy mond —, a bérceken meredező sziklavarok voltak hivatva a megyét megvédeni az ellenségöl, ma pedig ezen palotászerű iskolai épület, melyben az üdvös tanácskozás fog lefolyni. Akkor a nyers ör adta meg a szölyt a megye védelmére, ma pedig a szellem, az értelem hatalma, melyet egy hazafias és hivatása magaslátan áll tanári kar fejt ki csendben, alig tudva, s kellöleg nem méltányolva. Beszédet a magyar király, I. Ferenc József elítésével fejezte be. Az ejénzés elhangzása után Rosner Ervin báró Honimegei főispánja köszönte meg szép beszédében a fogadtatást. Ezután kezdetét vette a közgyűlés. A közgyűlésen Juth Kálmán, turócmegei főispán elnököl, megnyitván azt, szónoki hével előadott hazafias ünnepi beszédével. A jól előkészített közgyűlés gyors tempóban folyt le. Pongracz György javaslata, hogy nem magyar nyelvű lapjaink az 1848-iki sajtótervevény hatályalöl kivételének, nagy élénkséget külsözöztök a közgyűlésnek. Pongracz György javaslatait a képviselökhöz intézendö feliratra alapította, a választmány pedig azt a kormányhoz felirandó javaslataban véte célszerűen elintézhetni. — Javaslát-velö bejegyezvén a választmány véleményébe, utána Pülsky Ágost szólalt fel. Felszólalásában elismeri, hogy a nemzetiségi igazgatósok legújabbai oly fökra hágtak, hogy azokkal szemben haladéktalanul cselekedni kell. Partoita a kormányhoz való felterjesztést. Beszédé különben a közgyűlés legkimagaslóbb momentumát képezte, s ezért szünni nem akaró eljénzésbe reszesztette a közgyűlés. Délután 2 órakor különvotrak vitte a vendégeket Stübnyára. Ezen vonaton, biztos értesüléssük szerint 500 emberrel többen mentek Stübnyára. A bankett 3 órakor kezdödött. Az első töstöt Juth Kálmán főispán ur mondotta Ö Felségére; Thuröcy Vilmos nyitrai főispán Károlyi István grófra, Majlath Turócmegei községére, Zorköcy Tivadar a vendégre, Lehotky Vilmos képviselö a megjelent magnásokra, Kerekes Samu az erdélyi közművelödesi egyesület nevében a felvidéki közművelödesi egyesületre mondott felkösözött. A banketten 210 ember vett részt s tartott 5 óraig. A vendégek nagy része az esteli vonatokkal hazautazott, egy része pedig részt vett a balón.

— **A stübnyai bal** minden tekintetben a sikerültebb balák közé számitható. Az első negyest 40 pár táncolta. A kedélyesség és jó kedv egész reggeli 1/6 óraig tartott. Jelen volt előkelösök: Gróf Degenfeld Lajos nádori főispán, Thuröcy Vilmos nyitrai főispán, Gróf Forgách Antal, Bartakovics Ágoston cs. és kir. kamarás, Rakovszky Ferenc cs. és kir. kamarás, Baross Jusztin trencsényi alispán, Dombay Vilmos barsi alispán, Zmerlich Ivan, Lipczy Sándor, Lehötky Vilmos, Amon Ede, Farbak István orsz. gy. képviselök, Szalavszky Pal tiszti ügyész, Ivanka Zsigmond nagybirt., Ivanka Oszkar cs. és kir. kamarás, Kluchier Gyula kir. ügyész, Boleman Lajos törvényészi elnök, Plachy Bertalan (Trencsén). — Asszonyok: Révay Nandoré, Lehötky Vilmosné, Plachy Bertalané (Trencsén), Schiller Antalné közgyűző neje (Ipolyisagh), Prileszky Anna, Dr. Terray Lajosné (Körmöc), Sontagh Béláné (Miskolcz), Pongracz Elemérné (Ipolyisagh), Bartakovics Ágostonné (Nyitra), Ujhelyi Gusztávna, Fekete Miklósné, Keviczky Istvánné, Skrbek Karolyiné, ifj. Bulyovszky Simonné, Ferency Ödönné (Besztercebánya), Zorköcy Tivadarné, Pfleger Ernéné, Roth Emliné, Hudak Endréné, Dittér Gyuláné, Özv. Velts Ágostonné. — Leányok: Soest Irén, Lehötky Ilona, Lehötky Ella, Lehötky Elma, Paczolay Kata (Ipolyisagh), Plachy Brigitta (Trencsén), Juth Anna, Ujhelyi Aranka, Bulyovszky Mariska, Eisenstein Paula, Kossuth Berta, Rutkay Ella, Schiller Irma, Gruber Vilma, Pfleger Vilma, Margöcsy Irén (Selmec), Velts Ilona.

— **Kitüntetett tanítók.** Az elmúlt hét a hazai közművelödesnek nemcsak azért volt ünnepe, mert a F. M. K. E. itt tartotta közgyűlését, hanem azért is, mert a Turóc Jötköny Nögyélet is e napon ült ünnepeit. Emlékezhettek t. olvasóink, hogy az említett Nögyélet felejtethetlen elnöke: Benicky Albertné, született Rutkay Maria emlékére 1000 frtot alapítványt tett a múlt évben, melynek kamatai — az alapítólevél értelmében — olyan tanítók között leszenek kiosztandók, kik a magyar nyelv és államesze szolgálatában a leg több eredményt tudják felmutatni. Ez évben került először kiosztásra ez összeg s bár az alapító levél szerint szeptember 8-án kellett volna a kiosztásnak megtörténni, de miután — mint Szülö Gézané, sz. Olgyay Berta úrné elnöki

beszédében kifejtette — e hó 12-én különben is kulturális ünnepeket ült Turóc-Szt.-Márton, kivételesen színtelen és napra halasztottak a jutalomdíj kiosztását. Haromtanító részesült az alkalommal kitüntetésben: Vajlueh Miklós tötprónai kantortanító, Zsorna Rezsö bellai közs. isk. tanító és Kohn Jakab kisfalusi magán intézet tulajdonos, kiknek a Nögyélet elnöke: Szülö Gézané úrnó buzdító szép beszéd kíséretében adta át a 20—20 frtnyi jutalomdíjat, megemlékezvén arról, akinek nevében ime, kitüntetettnek. A kitüntetett tanítók halas köszönetüket kifejezvén, szent fogadást tettek, hogy fokozott buzgalommal szolgálják a magyar nyelv és államesze ügyét jövöre is. Amidőn e szép ünnepe lefolyásáról röviden jelentést tenni kötelességünknek tartottuk, egyttal melegen gratulálunk a kitüntetett tanítóknek.

— **Príbóc** turócmegei község ág. ev. hitközsége, szeptember hó 10-én népes egyházi gyűlést tartott, melyen erős küzdelem után Prónay Dezsö báró választott meg egyházi föfelügyelöknek.

— **A válotlanságok tömkelege.** Talán nem lesz érdektelen, ha röviden reasumáljuk, mikép írja le a Nar. Noviny a F. M. K. E.-nek Turóc-Szt.-Mártonban megtartott közgyűlését. Az egészek határozott tendenciája az, hogy az egész közgyűlést legalább is neveltség tárgyaiva tegye olvasói előtt. Ezen cél lebegvén szemei előtt, nem is átalott a cikkirö, kicsinyítö, fitymáló hangon s modorban beszélni a közgyűlésről. Kijelenti, hogy annyí hó után alig jelent meg valaki a notabilitások közül s az egész közönség számát 300-ra teszi. Ilyen biamázt ö még nem igen látott. Mer a közönség java — ugymond — szölgalökböl, flukból, zsidökböl állott, kik életpárjaikkal s a jövö milliömsösaival — gyermekeikkel képeztek a »Femka«-nak közgyűlésezö közönségét. Az egész tanácskozás menét és öcsarlas és gáncsolás zürzavarának bölyegyi, s melyen vörös fonákent hüdöztek végig ama flöskulak, melyeket a »verlogene Judenpresse« kigondott. »S mindama nevelteség abszurdumok, a melyek komoly ember szöjába nem valök a nálunk csödöt mondott »szabadsággal, egyenlöséggel.« váltakoztak, úgy annyirü, hogy a komoly gondoközö ember undorral hallgatta az onanitas ime öcsányi játékat, a melynek arit nekünk tötöknek kell megfirtütnök. Elismerölög nyilatkozik azonban Körösiröl, a ki a választmány javaslata ellen a szímesztet ügyében emelt szöt. Hogy azonban nevezett ür, nem azt mondotta, a mit a Nar Noviny szöjába ad, az ellen — azt hisszük — ö maga fogna legelső sorban protestálni. »Mar csak az hiányzott — úgy mond — hogy kimondják, hogy a tönök tot könyv s töt iskola kell.« — Majd így folytatja: Kiválóan érdekes s viszonyainkat jellemzö vita fejdödött ki a nemzetiségi sajtó megfellekeseröl szöio indítvány fölött, a mely szerint az ferro e igne pusztítandó. Pülsky Ágostonról, a ki ez ügyben oly nagyserü beszédet mondott, megjegyzik, hogy puskajört, villámot, zivatart s rettegést lövelt a panszlovokra, össekevert beszédjében minden mixtum compositumot, s mi hatást szokott keletteni. Igen jellemzö a következö befejezés: »A közgyűlés az emberre elszomorító benyomást tett. Az alispáni, szölgabírói, tanfelügyelöi rendeletek, korteskedések mar hónapokkal ezelött böcsattattak ki s ime: aig van 300—350 ember együtt, ez több, mint eredménytelenség, ez a nyomorúság, leiki őréség jels, ez levegöben való kapkodás. Mi azonban halával vagyunk ezen urak iránt, hogy eljöttek s megmutattak magukat. Mi nem tartottunk ugyan sokat feljök, de öszintén mondjuk, ennél mégis többet. Tudják, hogy mar fülög vannak a pocsöyiban, de önhittségükben annál inkább agaskodnak, hogy annai jobban merüljenek alá. A »zivatár« illyék elvonult feletünk, s mi itt vagyunk, itt lesznük s tovább fogunk menni ünönök mint eddigéik. Annak azonban örvendük, hogy lattuk ama kis alakokat s meggyözödünk arról, hogy mit is tudnak. »Kenyeret, kenyeret adjatok nekem, maskülöben elfutok nektek.« — Így végzödött — fejezi be a referens a cikket — az öiore megjövödött offensív közgyűlés.

Hogy egyébként is mily tenyaladékokkal van tele e lap, annak illusztrására szölgalogn az alább következö értesítés, a melyet a tudósító Stübnyafürdöröl küldött szept. 12-éről. »A mit mar említettünk, a Femkisták tegnap »unnepelesen« vonultak be fürdökbe. Az ünnepeleys bevonulás abban állott, hogy az állomáson ket asszony s tüzölt volt. Zorköcy szölgabíró beszédet tartott, a melyért, a mig a világ fönnáll, minden töt ember halás lesz nek. Így kezdte: »Ödözlöm benneteket a panszlovök ösi földjén.« Magától értetödik, hogy ki jutott neki azért böven az »ellát-böl, az erkezők részeröl. Masnap banket volt, körülbelül 100 személyre. Hogy mi minden volt ott, latni lehet a toasztökböl, — semmi komoly tárgy. Mindenki csak a m gyarok istenét, szabadságot s ehhez hasonló frazisokat emlegetett. Csak is bizonyos Kerekes mondott egy pár okos szöt a testvérségségröl s egyeter tésröl, de a femkisták azonnal összedugták fejüket s kérdették, hogy vajjon ez is nem-e valami »titkos panszlov.« Este tüzjüzetek, raketták, s léggömb röptése volt; de ez is úgy jart, mint a »Femka« közgyűlése, felfuvaldott, lelapult s a földre hullott. Este mindenki a vonathoz siettet. A tanácslatásq miserálésben sikerült. Elkévdvetlenül azt brazaotk járnak nekik ma a fürdöben, szedik tarisznyaikat, s a legközelebbi vonat után kérdözöködnek. Nem ösoda, így van az s panszlovök ösi földjén.« mindenkinék a gymra meg nem emésztö ezt, nem hasznal neki itt a levegö. Mi azonban itt vagyunk, mint annak öltötte s itt fogunk lenni. Csak batran löre! Isten veletük!

— **Kösözött-nyilvanítás.** A ruttkai tüzölt egylet mind ama tagjai, a kik a zathuresai ev. egyház temploma 100 éves fennállásának jubileuma alkalmából,

1. évi szeptember 10-én megtartott egyházi ünnepeken oly szép számban, és oly díszesen megjelenni szivesek voltak, s megjelenésükkel ezen ünnepeket díszet emeltek — fogadják ezért az egyház nevében szives köszönetemet. Dávid Ferenc, egyházi felügyelő.

— **Bücsözás.** Ö nagymötösága a vallás- és közköztudásügyi miniszter által a kispesti állami elemi iskolahöz helyzetvén át, az idö rövidsége miatt lehetetlen, hogy mindazon jóakarókat s baratságot, melyben szerénységemet e megyének sok lakosa 12 éven át szerénységeltet személyesen köszönetet mondjak. Fogadják ezért e helyen mindnyájan öszinte szövböl fakadó halamat. Isten áldja, övja meg mindnyájokat s adjon eröt a magyar államesze harcában, melynek továbbra is harcosa akarok maradni. Kegyeskedjenek igénytelenségemet továbbra is becses emlékeztökben megtartani. Isten Önökkel! — Jezercinen, 1893. évi szeptember hó 14-én.

— **Életmentés.** Berneke Ferenc ruttkai magyar államvasuti fütöházi vezetö, minapában a Vág partján sétálván, egy a viz által felödbött kis gyermeköt vett észre s azonnal beüvegörva a vízbe, azt kiemelte. A kis gyermek a kellö orvosi segély után magához tért s ma már teljesen egészséges.

— **Betörés.** Liptó-Szt.-Miklósról írja levelezöknek e hó 10-éről: A múlt éjjel a város kellö közepén elkövetett ügyes betörés izgatottságban tartja a lakosokat. Palka Péter jömodü kereskedö, midön reggel a boltjába jött, nem kis meglepetésére látta, hogy boltjának a kapu bejárataba szöio ajtaja nyitva volt. Minthogy a zár jó karban volt, azt gondolta Palka, hogy ellejtették bezárni és már-már szemr-hányással illette segédét. De alig nézett szöjfel a boltban, a földön két tolvajkulcsot talált, a mi mégis betörésre mutatott. Az árnumékben nem látszott semmi hiány; de menyirre megrémült az öreg Palka, midön Viktor nevü fia, ki különféle pénznumek beavaltásával is foglalkozik, jelenté atyjának, hogy a fösköböl több mint 800 frt készpénz hiányzik. Egy nagyobb küldemény arany és ezüst pénzt éppen az nap akart a fiatal Palka Bésbe küldeni beavaltást végett. A betörök öltöb a kaput nyitották ki alkulescal s így jutottak szinte alkules segítségvel a boltba. A betörést ismerösök követhették el, mert a tözsözsözadsággal Teplicky hentesnek igen jó kutajai vannak, melyek éjjel a legkisebb zajra hangos utassal figyelmeztetik a lakokat. Ez éjjel a kutayk csendesen véselték magukat. Balö Rezsö szölgabíró azonnal megjelent a töt színhelyen és megette a kellö intézkedéseket. A tetteseket erélyesen nyomozzák.

— **Tüz.** Ruttkán folyó hó 9-én egy csür kigyuladt; az ottani tüzöltök ügyes müködsége folytán a tüz tovább terjedése megakadályoztatott. Oltás közben egyik tüzölt ruhája meggyült, azonban az illetöknek komolyabb baja nem történt, mert csakhamar bele ugrott a vízbe, a mely nem csak elötotta a lángba borult ruházatot, de öt magát is felírissztette.

— **Lopások.** A múlt napokban két cigányasszony azon töpröngben, hogyan kerítsenek hatalmukba egy kis szákmányt, kieszeltek, hogy megüzzák magukat a Turóc folyó partján s a mosónökre bizott ruhákböl fognak elemelni. A terv sikerült, mert midön Korbelly Katalin mosónök gond nélkül öböltötte a fehérműket a Turócban, csendesen elönyomultak rejtkehelyeköiböl s azökböl egy csomöt szerencsésen emeltek. A szákmányval Rutkka felé mentek, azonban a csendör jaröb véletlenül éppen akkor lepte meg öket, midön öszöztök. A latortözött cigányasszonyok átadatták a helybeli bíróságnak. — *Károlyfalván* (Turócmege) e hó 1-én ismeretlen tettesek betörték egyik jömodü gazdának ablakát, s a szözbá hatolva, onnan 100 frtot eltolvajlottak. Ugyanezen tettesek *Lászkö* községben, Proksa András karára, az ablak betörésével jutva a szözbá, az agynemü közül 19 frtot vittek el. A nyomozás folyamában van. — A helybeli sörház raktárát Volnyi György és Sztancel János molnar legények egy ellopott kulcsal felnyitották és onnan 22 frt értékű robbanó anyagot loptak el.

— **Van Isten!** Somorja közelében, egy S. nevü meszaros áról ismeretes, hogy istentagadó. Sok baja volt mar e miatt az ottani vallásos néppel. Annal megelöbb, a mi ezzel az atestával a minapában történt. S. uram éppen egy tehenet készült levagni, a mikor kitört a zivatár. A meszaros dühösen fordult a körülötte állö emberekhez és késével az ég felé mutatóval, kiáltotta: — Hat van-e Isten? Nézzétek, mint lesz pocékka a gabonánk! nincs Isten? azt mondom! E pillanatban lecsapott a villám s az istentagadó a földre süttet. Fölrólán tovább fekdött észmeletlenül s a miota felig-meddig magához tért, fölvaszt kiállija: — Van Isten! Van Isten!

— **A tej eltartása.** Kellag H I. amerikai lakos igen egyszerű módszert fedezett fel, melyvel a tej barmily hosszú idöre frissen tartható. A tejet örés üvegbe teszi, mint a minököt a szöda vízhez használnak, az üvegüt azonban egy hüvelyknyire töltetlenül hagyja, lazán bedugazolja vagy viaszos vaszonnal ideiglenesen beborítja, azután 2/3 fond sötöl és 3 quart (3 liter) vízböl állö oldattal lett edénybe helyezi, és az oldatot, illetve a tejet és 10—15 percen át 230 Fahrenheit fokig forralja, azután az üvegeket spanyolvízzel és sodronnyal legmentesen elzárja és ismét fözi a tejet vagy 20 percig. Az oldat kihülése után: — előbb nem kivessük az üvegeket. Ha az elzárás parafalva történik, ez többi mielött a dugazolásra használják forró vízbe teendö, melyben a dugazolásig marad. Ismételve ezt kísérletek igazolják, hogy a fenti eljárás folytan a tej oly friss, mintha soha sem lett volna forralva, miért

is a leirt módszer sokkal előnyösebb, mint az eddig alkalmazottak.

— **Rendelet.** A fő és székváros tanácsa részéről intézkedés történt az iránt, hogy minden ház kapujára egészségügyi utasítások függesztessenek ki, tekintettel az ismét fenyegető kolera-veszélyre; egyszersmind Dr. Schermann tisztii főorvos helyettes ur indítványára folytán utasította a tanács a kerületi előjáróságokat, hogy a kolera veszélyére való tekintettel minden övintézkedést megtegyenek. Időszerte tartjuk a t. közönséget figyelmeztetni, hogy járványok idején legjobb óvszer a jó cognac, a minőnek bizonyít már tavaly is a Gróf Esterházy Géza-féle gyár cognacja. Minthogy e gyár nemrég részvénytársasággá alakult és az igazgatóság főslyt fektet arra, hogy cognacját csakis tiszta, jó borból pároltassa le, figyelmeztetjük a t. közönséget az ezen gyár által előállított *, **, *** és **** cognac-fajokra, oly különös megjegyzéssel, hogy e cognac tökéletesen megállja az összehasonlítást a leg-híresebb francia cognacnak is, míg mérsékeltlen megszabott ára, bevásárlást mindenkinél lehetővé teszi. — Kapható mindenütt. Cim: Gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár részvénytársaság Budapest, Angyalföld.

— **A Zacherlin miért tett szert oly óriási sikerre, mely nemében példátlan?** Mert egy paratlan ereju szer mindenféle káros rovar ellen, és mert mindig csak a legjobb lehet utórró és tarthatja fen magát állandóan. Minden siker maga után vonja a haszonvetéletlen utánzásokot. Így a Zacherlin is. A vevő óvakodikjé utána-szoktól s tartsa szem előtt a valódi Zacherlin ismertető jeleit: a *lepecsélt üveg* és a *Zacherlin nevet*. Nyílt vagy papírban, dobozokban és szelencékben csomagolt rovarper semmiképen össze ne tévesztendő a valódi Zacherlin-nal. A csalódás nem marad el; bizonyíték erre gyakori váltakozása az utánzásoknak, melyek mint a szap-panbuborékok felmerülnek és eltűnnek. Ki azonban csak egyszer is használt Zacherlint, az ismeri felmulmhatatlan sikerét és egy magának valamint minden barátjának mondja: »Csak Zacherlin, és soha utanzat.

Irodalom.

— **Ifj. Nagel Ottó** könyvkereskedésében Budapestben Múzeum-körút a Nemzeti-Színház bérházában megjelent Knorr Alajos »Önügvedé-je ötödik kiadásának 4-ik füzeté, melyben folytatja az okiratok külkeinek ismer-tését, sőt az okiratok kiállításánál alkalmazandó tanúkról; felsorolja azokat az okiratokat, melyek közjegyzői kényszer alatt állanak, nevezetesen azokat az okira-tokat, melyek bizonyításnál csak mint közjegyzői okiratok használhatók, jogügylet érvényességéhez megkívántató közjegyzői okiratokat. Ezután ismerteti az okiratoknál használandó bélyeg és illeték iránti törvényeket és szá-bályokat, közli a fokozatos bélyeg-illetéki táblázatokat, melyek az okiratoktól járó s értékarányához képest emelkedő bélyeg-illetékek kiszámítására szolgálnak; a bélyeg és jogilleték mentesség eseteit is, a közvetlenül lerovandó illetékek szabályait. Ismerteti a közjegyzői intézményt, a közjegyzőnek hivatását, működését, eljárását okiratok felvételénél, masolatok, fordítások, nevalírások, könyvkivonatok hitelesítésénél, okiratok elő-mutatása időpontjának bizonyításánál, értesítvények kiállításánál, válto óvasoknál, okiratok és értékmenyek örize-énél; szól a közjegyzői díjakról, közli a közjegyzői díj-szabályzatot; okiratok felvételeért váltók és kereskedelmi papirok óvasáért, késpénz és értékpapirok ideiglenes örzéseért a közjegyző állandó munkadíját meghatalmazásoknál, okiratok másolatainak, kereskedelmi könyvek kivonatának, fordítások, nevalírások hite lesítéséért, hagyatéki leltározásért, tárgyalásért, vételár felosztásért, gondnoksági és zarlai esetekben teljesített összeírásokért, bírói megbízásból teljesített cselekmé-nyekért járó díjazások szabályait; szól a közjegyzői felelősségéről s ezzel az okiratok általános külkeinek ismertetése befejezést nyer. Az egyes okiratok közül első sorban szól a nyilatkozatokról, különösen az éis-mervényekről és nyugtatványokról és felhoz 14 iromány-példát; felmondásokról 7 iromány-példával; bizonyítva-nyokról és bizonyítványok bélyegmentességéről. — E bő tartalmu fűzet ára 30 kr.

— **Értekes hazi könyvtart** létesíthet magának az, ki a »Képes Családi Lapok«-at rendszeren járatta. És pe-dig a ki csak 1 negyedévre is 20 kr. csomagolási díj be-küldése mellett előfizet, az 1 regényt, a ki 40 kr. csomagolási díj be-küldése mellett félreve előfizet, az már 2 regényt, aki pedig 80 kr. csomagolási díj be-küldése mellett egészévre előfizet, az 4 regényt kap külön jutalomképpen ingyen és bérmentve díszes borítékba fűzve. Minthogy továbbá az ingyenes regénymelléklet is minden éviolyamban még legalább 4 regényt tartalmaz; ezekkel együtt minden előfizető legalább 8 regénynek jut birtokba, nem is emlíve azt, hogy maga a főlap is még azonkívül legalább 4 kitünő regényt közöl egy év alatt. A külön lenyomatú regények értéke egymaga 8 frt, úgy, hogy a lap egészévre ingyenbe marad. A »Képes Családi Lapok«-at az irói kar legjelesebbjei támogatják, ugymint: Jókai Mór, Tolnai Lajos, Komó-csy József, Lauka Gusztáv, Rudnyánsky Gyula, Beniczky Bajza Lenke, Harmath Lucia, Nagyvárady Mira, K. Beniczky Irma, V. Gaál Karolin stb. »A Képes Csa-ládi Lapok« tehát nemcsak a legjobb, hanem a legju-tányosabb illusztrált szépirodalmi hetilap, melynek érdekes és változatos tartalmánál, nemes irányánál fogva egy család asztaláról sem volna szabad hiányoznia. Előfizetési ára, egészévre 6 frt, félreve 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványsszámokot ingyen küld a kiadóhivatal mindazoknak, kik levelező lap után hozzá fordulnak. Kiadóhivatal: Budapest, Nagy korona utca 20 szám.

Nyilttér.

Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelőseget a szerk.)

Henneberg G. (os. kir. udvari szállító) **selyem-gyára Zürichben**, privátmegrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabé- és vámentesen, sima, csikos, kockázott és mintá-zottakat, damaszot stb. (mintegy 240 különböző mi-nőség és 2000 különböző szín s arnyalában). Mintak póstaforudólával küldetnek. Svájcba ezimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

2846. tlkvi sz./1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírószág mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a turóc-i kereskedelmi és hitel intézetnek Humaj Matyko András elleni végrehajtási ügyében Turán községen fekvő: a) a turáni 297. sz. tlkvb. A. + 1—4. sorszám alatt felvett s ifjabb Matyko András nevére irt ingat-lanra 395 frt, — és b) az oltani 299. számú tlkvb. A. + 1—3. sorszám alatt foglalt s ugyancsak ifjabb Matyko Humaj András nevére irt ingatlanra 12 frt 10 kr. kiküáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlantság az 1893. évi október hó 2-ik napján, d. e. 10 órakor, Turán községen a kö-zségáznál megtartandó nyilvános árverésen a kiküáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlantság kiküáltási árának 10%-át készpénzben vagy óva-dék képes értékpapirban a kiküáltott kezéhez letenni, vagy pedig a bánatpénznek a bíróságnál lett elő-leges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előm-venyt átszolgáltatni.

Kir. bíróság mint tlkvi hatóság.
Kelt Turóc-Szt.-Mártonban, 1893. évi július 31-én.
David,
kir. aljárásbíró.

Alapított 1888-ban.

Zongora-gyár és raktár

Dehmal Károly,

BUDAPEST, IV. ker., Vaci-utca 12. szám.

Hosszu évek működésén folytán az első gyárak-ban Bécs, Prága, Berlin, Hamburgban stb. azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nemcsak jó, de kiváló hangszereket készítek, melyek a legelső tanárok és szakem-berek által olyanoknak ismertettek el.

Az összes hangszerek a legjobb szerkezettel, ére-ntésű karral, legfinomabb elefantosnt-billentőkkel ély elegánsan mint gondossággal, csakis állott fából állítatnak elő; ennek folytán kitartósáért és kiváló hangtartásért 5 évi jótállás vállalatik.

Raktár csakis legkiválóbb gyártmányu zongoráknak 300 frttól és pianók 270 frttól feljebb.

Raktára az összes zongora alkatrészeknek.

Különlegesség: Barack-cognac.

Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság Kecskeméten ajánlja kitünő gyártmányu

cognac-jait,

melyek tiszta borkivonatból készülnek s jelességükért 16 kiállításón kitüntetve lettek és orvosi tekintélyek által legmelegebben ajánlatnak.

Különlegesség: BARACK-COGNAC.

Kapható: Turóc-Szt.-Mártonban, Scholtész L. urnál. Liptó-Szt.-Miklóson, Weiser Gyula urnál. Trencsénben, ifj. Uzsny József urnál és minden előkelő hazai fűszerüzletben.

Minta kívánatra ingyen!

Vetekedhetik a francia gyártmányok bármelyikével.

Kivánatra minta!

16 kiállításón kitüntetve!

Legjobb óvszer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen.
A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 8476/93. számú körrendeletével ajánlja.

Tökéletes fertőtlenítés.

Teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró kizözetek! Bel- és külföldi szabadalmak! Szobaiárnyszékek mindenféle tetszetős alakban. Árnyszékek berendezések, kórházak laktanyák, iskolák, szállodák, stb. stb. részére.

Magyar tözeg- és mütrágya-ipar részvénytársaság.
Igazgatóság: BUDAPEST, ZRINYI-UTCA 3. SZÁM.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözeg! Tözeg-szagtalanító tözeggyártmány nagy raktára. Különlegesség: emberi és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesítése. Város tisztítási és elfuvarozási vállalatok szervezése. Mütrágyagyártás. Képes árjegyzékkel, részletes tervekkel és költségvetésekkel szívesen szolgál az igazgatóság.

Ki jó, a labhoz illő, legujabb alakú cipőt ohajt viselni, forduljon a **Magy kir. szab.**

Magyar borkézmű- és cipőgyárhoz

Tomesváry Mór

BUDAPESTEN, VI. ker., Teréz-körút 43. szám.

Kitüntetve díszoklévéllel, arany- és ezüst-érmekkel.

Szállít a tartósság keszessége mellett elegáns cipőket legujabb facon szerint.

Kivonat a képes árjegyzékből:

Női cipők: Cugos cipők, szivalkakkal zerge- vagy borjuborból 3.25—5 frt. Cugos cipők lakkfejjel, keztü-borból 3.50—5 frt. Gomhos cipők, zerge-, borju- v. kübörből 3.50—5 frt. Cugos cipők francia chavreau-borból 5—8 frt. Regatta félcipők fekete vagy színes 2.20—3.50 frt. Komod házicipők 1.20—2.20 frt.

Férfi cipők: Cugos cipők, fejjel és díszített orral, strapára 3.50—5 frt. Cugos cipők, borju- vagy kübör-ből, finom-nemű 4.50—8 frt. Cugos lakk-cipők, különféle alakban 4—7 frt. Cizmák, orosz-bagaria, orosz lakk- vagy borjuborból 8—14 frt.

Legnagyobb választék mindennemű gyermek- és leány-cipőkben. Képes árjegyzékek kiváratán ingyen és bérmentve. Megrendelések lehetőleg mértek vagy mintacipő be-küldése mellett utánvétellel pontosan és lelkiismeretlen fogantositatnak.

LE GRIFFON
echt französisches Papier
MAN BEACHT DIE MARKE.
HÜTE SICH VOR ALLEN NACHAHMUNGEN.
DAS BESTE
GESUCHTESTE
der Gesundheit zuträglichste
GIGARETTEN PAPIER